

موسی‌پور، میثم، ۱۳۶۱ -

منشور دولت اسلامی: بازخوانی مواضع و انتظارات مقام معظم رهبری از قوه مجریه
در ۱۶ سال گذشته / به کوشش: میثم موسی‌پور و محمدتقی کرامتی / تهیه کننده: دفتر
جریان‌شناسی تاریخ معاصر (دفتر هیجدهم) - قم: همای غدیر، ۱۳۸۴.

۳۶۸ صفحه ۲۷۰۰۰ ریال (2 - 02 - 8493 - 964 : ISBN)

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیفا.

۱. خامنه‌ای، علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - ۲. پیام‌ها و
سخنرانی‌ها - ۳. قوه مجریه و دولت.

الف. دفتر جریان‌شناسی تاریخ معاصر، ب. عنوان، ج. عنوان: بازخوانی مواضع و
انتظارات مقام معظم رهبری از قوه مجریه در ۱۶ سال گذشته.

۹۵۵ / ۰۸۴۵

DSR ۱۶۹۱ / ۵۲

منشور دولت اسلامی

بازخوانی مواضع و انتظارات مقام معظم رهبری از قوه مجریه در ۱۶ سال گذشته

• تهیه کننده: دفتر جریان‌شناسی تاریخ معاصر

• به کوشش: میثم موسی‌پور و محمدتقی کرامتی

• هروفیچیش: حسین حبیبی

• طرح جلد: شمس علی‌پور

• ناشر: همای غدیر

• چاپ‌خانه: الهادی

• نوبت چاپ: اول - اردی بهشت ۱۳۸۴

• شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه

• قیمت: ۲۷۰۰ تومان

شابک: ۹۶۴ - ۸۴۹۳ - ۰۲ - ۲

تلفن مرکز بخش: ۲۹۲۵۶۱۲ - ۰۲۵۱

کلیه حقوق این اثر، متعلق به دفتر جریان‌شناسی تاریخ معاصر است.

(شناسا: پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر جریان‌شناسی تاریخ معاصر) www.Shenasa.ir

منشور دولت اسلامی

بازخوانی مواضع و انتظارات مقام معظم رهبری
از قوه مجریه در ۱۶ سال گذشته

تهیه کننده

دفتر جریان شناسی تاریخ معاصر

مقام معظم رهبری :

ما امروز در مرحله دولت اسلامی و کشور اسلامی قرار داریم؛ باید دولت اسلامی را ایجاد کنیم. امروز دولت ما سهم خوبی از حقایق اسلامی و ارزش‌های اسلامی را دارد؛ اما کافی نیست. آنچه ما مسئولان احتیاج داریم، این است که کارآمدی خود و نظام را افزایش دهیم. کارآمدی هم باید در جهت تحقق خواست‌ها و اهداف اسلامی باشد؛ در جهت پیاده شدن و عینی شدن ارزش‌ها در جامعه باشد، باید بیشتر به سمت اسلامی شدن، مسلمان شدن و مؤمنانه و مسلمانانه زندگی کردن برویم، باید به سمت زندگی علوی برویم. رفتن به سمت زندگی علوی معنایش این نیست که اگر آن روز لنگ می‌بستند و راه می‌رفتند، امروز هم لنگ ببندیم و راه برویم؛ نه، امروز، دنیا پیشرفته است. باید روح زندگی علوی - یعنی عدالت، تقوا، پارسایی، پاکدامنی، بی‌پروایی در راه خدا و میل و شوق به مجاهدت در راه خدا - را در خودمان زنده کنیم؛ باید به سمت اینها برویم؛ این اساس کار ما است. در آن صورت، کارآمدی جمهوری اسلامی هم مضاعف خواهد شد؛ چون مشکل اساسی‌ای که ممکن است برای نظام اسلامی پیش بیاید، کارآمدی در نگاه جهانی است؛ بگویند آیا توانستند این کار را بکنند؟ توانستند آن کار را بکنند؟ اگر ما قدم به قدم تحول درونی خود را جدی بگیریم و پیش ببریم و پایبندی خود را به ارزش‌ها و اصول خود عملاً نشان دهیم، کارایی و توفیقات ما هم بیشتر خواهد شد. البته دشمنان نمی‌خواهند؛ جنجال و هیاهو می‌کنند؛ اهمیتی هم ندارد.

فهرست مطالب

۱۱	 طلیعه
۱۳	 پیشگفتار
۲۵	 فرایند تحقق نظام اسلامی از دیدگاه رهبری

فصل اول : معیارهای حکومت علوی، الگوی دولت اسلامی

۳۱	 ۱. اقامه دین الهی
۳۳	 ۲. عدالت طلبی
۴۵	 ۳. مبارزه با فساد و رانت خواری
۴۷	 ۴. مردم داری و مردم باوری
۵۴	 ۵. پاکدامنی
۵۶	 ۶. ساده زیستی
۶۴	 ۷. صداقت و صراحت

فصل دوم : دولت و اقتصاد

۶۹	 ۱. برنامه ریزی و توسعه
۷۸	 ۲. عدالت اجتماعی
۸۵	 ۳. توجه به محرومان
۹۴	 ۴. مبارزه با مفاسد اقتصادی
۱۱۱	 ۵. مبارزه با قاچاق کالا
۱۱۳	 ۶. تقویت تولید داخلی
۱۱۴	 ۷. خودکفایی در بخش کشاورزی
۱۲۰	 ۸. اهتمام به بخش صنعت
۱۲۳	 ۹. اشتغال
۱۲۷	 ۱۰. اقتصاد منهای نفت
۱۳۲	 ۱۱. انضباط اقتصادی و مالی

۱۲	دریافت مالیات	۱۳۶
۱۳	اهتمام به پول ملی	۱۳۸
۱۴	مقابله با تورم و گرانی	۱۳۹
۱۵	سرمایه‌گذاری خارجی	۱۴۱
۱۶	سازندگی	۱۴۳
۱۷	نقد نظام سرمایه‌داری	۱۴۹
۱۸	تبیین نظام اقتصادی اسلام	۱۵۲

فصل سوم: دولت و فرهنگ

۱	احیای ارزش‌ها	۱۵۹
۲	اصول‌گرایی و آرمان‌خواهی	۱۶۶
۳	مطبوعات و ایمان دینی	۱۶۸
۴	مبارزه با فساد اخلاقی و اباحی‌گری	۱۷۸

فصل چهارم: دولت و سیاست خارجی

۱	مثلث سیاست خارجی	۱۸۳
۲	دیپلماسی فعال	۱۹۳
۳	دیپلماسی انقلابی	۱۹۶
۴	جنگ دیپلماسی	۱۹۹
۵	خطوط قرمز	۲۰۳
۶	نمایندگی‌های سیاسی	۲۱۳

فصل پنجم: دولت و نهضت خدمت‌رسانی

۱	تحریض به خدمت‌رسانی	۲۲۱
۲	اطلاع‌رسانی به مردم	۲۳۰

فصل ششم: دولت و اصلاحات

۱	ضرورت اصلاحات	۲۳۷
۲	اصلاحات اسلامی	۲۳۸
۳	اصلاحات آمریکایی	۲۴۳

فصل هفتم: دولت و جوانان

۱. برنامه‌ریزی امور جوانان ۲۴۹
۲. اشتغال جوانان ۲۵۵
۳. ورزش جوانان ۲۵۷
۴. مصونیت بخشی به جوانان ۲۶۱

فصل هشتم: دولت و دانش

۱. رعایت اولویت‌های آموزش عالی ۲۶۷
۲. تولید علم و جنبش نرم افزاری ۲۶۹
۲. توجه به ارزش‌های دینی و انقلابی در دانشگاه‌ها ۲۷۰
۳. توجه به امور نخبگان علمی ۲۷۴
۴. آموزش و پرورش ۲۷۹

فصل نهم: دولت و آسیب‌های درونی

۱. سوء استفاده از مسئولیت ۲۸۵
۲. اشرافی‌گری ۲۹۲
۳. التهاب آفرینی ۲۹۸
۴. بی‌انضباطی ۳۰۴
۵. ضعف بینش دینی ۳۰۶

فصل دهم: دولت و منشور کارآمدی

۱. اعتماد به نفس ۳۱۱
۲. وجدان کاری ۳۱۲
۳. مسئولیت‌پذیری ۳۱۳
۴. تدبیر و پارسایی ۳۱۸
۵. امانت‌داری ۳۴۲
۶. دقت در گزینش مدیران ۳۴۳
۷. نظارت و پی‌گیری ۳۴۷
۸. قانون‌گرایی ۳۵۲
۹. فرصت‌شناسی ۳۵۶
۱۰. پاسخ‌گویی ۳۵۸

طایفه

www.ketab.ir

پیشگفتار

تحقق عدالت اجتماعی و آرمان‌های دینی، فلسفه حکومت اسلامی است و در حقیقت آنچه که یک نظام اسلامی را از سایر حکومت‌ها و نظام‌های دنیا ممتاز می‌سازد، همین نکته اساسی است. در نظامی که بر پایه ارزش‌ها و باورهای اسلامی و انسانی بنا شده، نمی‌توان نسبت به تحقق آرمان‌های اصیل دینی و انسانی بی‌تفاوت و ساکت ماند؛ بلکه تمام اجزاء و ارکان اصلی و فرعی این نظام باید در یک حرکت فراگیر و هماهنگ تا رسیدن به مرحله نهایی یعنی ایجاد کشور اسلامی که مهم‌ترین شاخصه آن تحقق عدالت اجتماعی و آرمان‌های اسلامی است، از پای ننشینند.

اما تردیدی نیست که رسیدن به این مرحله - که به تعبیر مقام معظم رهبری، مرحله درخشش نظام اسلامی و ارزش‌های متعالی آن است - متوقف بر شکل‌گیری دولت اسلامی است. تا در حکومتی، دولت اسلامی به معنای حقیقی کلمه تبلور پیدا نکند و دولتمردان آن در روش و منش فردی و حکومتی‌شان از الگوی اسلامی که کامل‌ترین نسخه آن حکومت علوی است، پیروی نکنند، چنین جامعه‌ای در تحقق اهداف اسلامی قطعاً ناکام خواهد ماند.

بنابراین، برای نیل به این هدف‌ها نقش زمامداران به طور عام و دولت - به معنای قوه مجریه - به طور خاص، بسیار حساس و تعیین‌کننده است. نمی‌توان از ملتی که زمامداران ناشایست بر آنان حکم می‌رانند، انتظار فلاح و رستگاری داشت. نمی‌شود از مردمی که دولتمردانشان مست لذت‌ها و کام‌جویی‌ها از دنیا و مظاهر آنند، انتظار زهد و قناعت و پارسایی داشت. نمی‌توان از خدمتگزارانی که خود را از باب رعیت می‌دانند و هیچ‌گاه عدالت را نتوانسته‌اند یا نخواسته‌اند در زندگی‌شان مشق کنند و کمیت لنگ پارسایی‌شان فرسنگ‌ها از ولی نعمتانشان دور افتاده است، توقع بسط عدالت اجتماعی و

رفع تبعیض و برچیدن شکاف طبقاتی در جامعه را داشت و در یک جمله، به تعبیر مقام معظم رهبری «در جوامع اسلامی، انسان‌هایی که از آن ارزش‌ها نصیبی ندارند، از فهم اسلامی، از عمل اسلامی، از جهاد اسلامی، از انفاق و گذشت، از تواضع و فروتنی در مقابل بندگان خدا و آن خصوصیات که امیرالمؤمنین - علیه‌الصلاة والسلام - داشت، بهره‌ای نداشته باشند، اینها شایسته حکومت کردن نیستند».^۱

دولت اسلامی باید با الگوگرفتن از «دولت علوی» هر چه بیشتر، خود را به شاخصه‌های حکومت علی‌علیه نزدیک سازد و لااقل شبیهی از آن حکومت الهی و نورانی را در عصر بی‌عدالتی‌ها، شهوت‌پرستی‌ها و زورگویی‌ها به نمایش بگذارد.

جدای از نقش الگوساز حاکمان در جوامع، نقش دولت اسلامی در جهت‌دهی و هدایت مردم به سوی تحقق جامعه اسلامی از این نظر ممتاز و حایز اهمیت است که دولت‌ها در همه نظام‌های سیاسی از امکانات، اختیارات و وظایف گسترده‌ای برخوردارند و نظام جمهوری اسلامی ایران نیز از این قاعده مستثنی نیست. در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، رئیس جمهور به عنوان رئیس دولت اسلامی پس از ولی فقیه، عالی‌ترین مقام رسمی کشور تلقی گردیده و اختیارات گسترده‌ای به وی داده شده است. در اصل یکصد و سیزدهم قانون اساسی می‌خوانیم:

«پس از مقام رهبری، رئیس جمهور عالی‌ترین مقام رسمی کشور است و مسئولیت اجرای قانون اساسی و ریاست قوه مجریه را جز در موردی که مستقیماً به رهبری مربوط می‌شود، بر عهده دارد».^۲ به بیانی دیگر، دولت در واقع، فعال اصلی در صحنه کشور است. بنابراین، باید تمام توان خود را در جهت کارآمدسازی برای رسیدن به اهداف یاد شده به کار گیرد؛ چرا که به تعبیر مقام معظم رهبری، هرگونه موفقیتی که برای دولت به وجود آید، موفقیت نظام اسلامی است و اگر خدای ناکرده برای دولت در فعالیت‌های گوناگونش رکود یا توقف یا ناکامی پیش آید، این ناکامی و عدم موفقیت هم، برای اصل نظام تلقی خواهد شد.

مهم‌ترین حوزه‌های فعالیت مورد اشاره رهبری که دولت بر اساس قانون اساسی جمهوری اسلامی، موظف به اداره آنهاست، عبارت است از حوزه‌های فرهنگی، علمی، اجتماعی، سیاسی،

۱. در دیدار با مسئولان و کارگزاران نظام اسلامی، ۳۰ خرداد ۷۱.

۲. قانون اساسی جمهوری اسلامی: اصل یکصد و سیزدهم.

دفاعی و امنیتی، روابط خارجی و مناسبات سیاسی و امور اقتصادی.

به نظر می‌رسد، نظام جمهوری اسلامی در مدت ۲۵ سال گذشته، به رغم تمامی تلاش‌های مهمی که در این حوزه‌ها انجام داده و گام‌های بسیار بلندی که در جهت تحقق آنها برداشته شده است، اما همچنان کاستی‌های فراوانی را بویژه در حوزه‌های اقتصادی، فرهنگی و سیاسی فرا روی خود دارد که به هیچ وجه شایسته یک نظام اسلامی نیست.

همان‌گونه که می‌دانیم، یکی از مهم‌ترین وظایف رهبری، به موجب اصل ۱۱۰ قانون اساسی، تعیین سیاست‌های کلی نظام پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت و نیز نظارت بر حسن اجرای آن سیاست‌ها است. خوشبختانه رهبر بصیر و فرزانه انقلاب، از آغاز رهبری تاکنون با اتکا به تجارب ارزشمند اجرایی خود و نیز با توجه به بصیرت و تیزبینی خاص خویش کوشیده‌اند، ضمن نظارت دقیق بر عملکرد دولتمردان و نمایاندن نقاط قوت و ضعف آنها، با ارائه هشدارها، رهنمودهای گره‌گشا و راهکارهای اساسی و مهم، دولت را در جهت رفع کاستی‌های موجود و رسیدن به اهداف آن یاری و مدد رسانند.

یکی از یافته‌های مقام معظم رهبری در سال‌های اخیر، سرمایه‌گذاری و تلاش فوق‌العاده سنگین دشمن برای ناکارآمد جلوه دادن نظام جمهوری اسلامی به عنوان ثمره اسلام سیاسی بود که قطعاً توفیق دشمن در این راه به معنای شکست تنها الگوی حکومتی اسلام ناب در قرن حاضر و نیز تأیید قرن‌ها تلاش دشمن برای تثبیت سکولاریزم بود و بعکس، توفیق نظام اسلامی در اداره امور جامعه و شهروندان در تمامی ابعاد انسانی و اسلامی‌اش می‌توانست به معنای شکست نظام‌های مبتنی بر سکولاریزم و پیروزمندی اسلام به عنوان دین کامل برای زندگی فردی و اجتماعی تلقی شود.

با توجه به این مهم بود که رهبری انقلاب، ضمن هشدارهای جدی به دولتمردان، به منظور فرهنگ‌سازی عمومی و زمینه‌سازی عملی برای تحقق یک چشم‌انداز روشن و امیدبخش، هر سال را به عنوانی نام‌گذاری کرده‌اند، همچون: سال وجدان‌کاری و انضباط اجتماعی، سال رفتار علوی، سال عزت و افتخار حسینی، سال نهضت خدمت‌رسانی، سال پاسخ‌گویی و در آخر، سال همبستگی ملی و مشارکت عمومی.

بررسی و مطالعه مجموعه بیانات، توصیه‌ها و هشدارهای مقام معظم رهبری در تمامی این زمینه‌ها بویژه در حوزه‌های سیاسی، فرهنگی و اقتصادی، خود گویای این واقعیت است که معظم‌له با طرح

شعارهای فوق و مطالباتی همچون مبارزه دولتمردان با مثلث شوم فقر و فساد و تبعیض و برپایی نهضت عدالت‌خواهی و تولید علم و جنبش نرم‌افزاری، در واقع روی حساس‌ترین و بنیادی‌ترین عناصر کارآمدی نظام انگشت نهاده‌اند که اگر به همه آنها در این مدت جامعه عمل پوشیده می‌شد و به یوتۀ اهمال و اغفال سپرده نمی‌شد، امروز جامعه ما با بسیاری از مشکلات کنونی و ناهنجاری‌های موجود بویژه در زمینه‌های یاد شده، دست و پنجه نرم نمی‌کرد. همان‌گونه که در بسیاری از اموری که به رهنمودهای مقام معظم رهبری و مطالبات ایشان توجه وافر صورت گرفت، اهداف مورد نظر کاملاً یا عمدتاً محقق گردیدند که از جمله آنها، تأکید فوق‌العاده ایشان بر تقویت بخش کشاورزی و خودکفایی در زمینه مواد غذایی استراتژیک همچون گندم، تأکید بر ضرورت برپایی جنبش نرم‌افزاری، ضرورت اتصال بدنه صنعت به دانشگاه و لزوم ایمان و اعتقاد به نبوغ و خلاقیت‌های جوانان ایرانی است که خوشبختانه به کشف فناوری انرژی هسته‌ای و سلول‌های بنیادی انجامید.

خوشبختانه مقام معظم رهبری در امتداد تصمیمات بدیع و شجاعانه خود برای الزام دولت به خروج از روزمره‌گی و حرکت در چارچوب یک استراتژی کاملاً شفاف و عملی، در آغاز دومین دوره ریاست جمهوری حجة الاسلام والمسلمین سید محمد خاتمی، ضرورت تهیه چشم‌اندازی که افق بیست ساله نظام جمهوری اسلامی ایران را به نمایش گذارد، گوشزد و برابر اصل ۱۱۰ قانون اساسی، ایشان را موظف به پی‌گیری آن فرمودند که خوشبختانه به تلاش کارشناسان دولت، اعضای مجمع تشخیص مصلحت نظام و یک کمیته ۴۰۰ نفره متشکل از کارشناسان ارشد مسائل گوناگون و بالأخره توصیه‌ها و نقطه‌نظرات مهم رهبری نظام، سرانجام این تلاش به بار نشست و از سوی ایشان به مراکز اجرایی ابلاغ شد.

سند چشم‌انداز بیست ساله که پس از قانون اساسی، مهم‌ترین سند جمهوری اسلامی محسوب می‌شود، نظام اسلامی ما را پس از بیست سال به قدرت برتر منطقه تبدیل خواهد کرد و دولت نیز موظف است برنامه چهارم توسعه را که نخستین برنامه این سند محسوب می‌گردد، بر اساس مفاد و روح کلی حاکم بر این سند، تدوین و عمل نماید. مشروط بر این‌که دولتی کارآمد با مدیریتی استراتژیک عهده‌دار نظام اجرایی کشور شود؛ بی‌دلیل نیست که مقام معظم رهبری در پیام نوروزی ۱۳۸۴ مهم‌ترین محورهای پیام خود را به مسئله انتخابات ریاست جمهوری و سند چشم‌انداز بیست ساله نظام اسلامی اختصاص می‌دهد و نیز در حکم ابلاغ برنامه چهارم توسعه به ریاست محترم

جمهور، ضمن ابراز ناخرسندی از عدم توجه کافی به برخی از سیاست‌های برنامه سوم توسعه، تأکید فرمودند «انتظار می‌رود چارچوب این سیاست‌ها و نقاط مورد تکیه در آن، بتواند به تدوین برنامه‌ای جامع و عملیاتی برای دوره پنج ساله بیانجامد. بی‌گمان، اهتمام و دقت نظر جناب‌عالی و هیئت محترم دولت و از آن پس مجلس محترم شورای اسلامی، می‌توانند در این باره نقش تعیین‌کننده خود را ایفا کنند. تأکید بر این معنا، بدین علت ضرورت می‌یابد که برخی از سیاست‌های کلی مصرح در برنامه سوم از توجه کافی در تقنین و اجرا برخوردار نگشت»^۱.

کتاب حاضر در ده فصل تنظیم و تقدیم خوانندگان محترم گردیده است که در ادامه به شرح اجمالی هر فصل می‌پردازیم:

فصل اول، دولت و الگوی حکومت علوی: در این فصل، مقام معظم رهبری با طرح «الگوی دولت علوی» به ترسیم دقیق حکومت امیرالمؤمنین، ویژگی‌ها و وظایف حاکمان و دولتمردان از دیدگاه امام علی (علیه السلام) با استناد به نهج البلاغه و روش و سیره حکومتی آن حضرت پرداخته‌اند. از نگاه ایشان، الگوی حکومت علوی، تنها الگوی نجات‌بخشی است که حاکمان و دولتمردان نظام اسلامی باید خود را هر چه بیشتر به آن نزدیک سازند.

فصل دوم، دولت و اقتصاد: در این فصل، مجموعه رهنمودها و توصیه‌های مقام معظم رهبری در خصوص وظایف اقتصادی دولت تنظیم گردیده است. همچنان که پیداست، وظایف اقتصادی یکی از مهم‌ترین و اساسی‌ترین وظایف قوه مجریه است؛ چرا که این قوه بیشترین اختیارات و امکانات را در زمینه اقتصاد کشور داراست. از این رو، بدیهی است که بیشترین تأکید رهبر معظم انقلاب به بیان وظایف اقتصادی دولت و ارائه راه کارهای مؤثر برای پیشرفت و توسعه اقتصادی کشور اختصاص یابد.

الگوگیری زمامداران از حکومت علوی، زهد و پارسایی و پرهیز از اشرافی‌گری، عدالت اجتماعی و رسیدگی به قشر مستضعف و رفع محرومیت از جامعه و نیز مبارزه با مفاسد اقتصادی در رهنمودهای مقام معظم رهبری از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است و دولت نیز مسئولیت سنگینی در این زمینه بر عهده دارد. از نظر ایشان، مهم‌ترین مرکزی که باید با مفاسد اقتصادی مبارزه کند، دولت

۱. مقام معظم رهبری، ابلاغیه برنامه چهارم توسعه.

است و قوه قضاییه در مرحله بعد قرار می‌گیرد. وجود دو گرایش افراطی و تفریطی در زمینه مبارزه با مفاسد اقتصادی از مسائلی است که می‌تواند مسئولان را در این زمینه از مبارزه صحیح، اصولی و بدون اغماض بازدارد. از این رو، در موارد متعددی مورد تأکید و توصیه مقام رهبری قرار گرفته است. مقام معظم رهبری همچنین شاخص‌هایی را در خصوص سیاست‌های کلی توسعه ارائه کرده‌اند که باید در تنظیم برنامه توسعه توسط دولت، مورد توجه قرار گیرد.

بی‌تردید توجه به شاخص‌های یاد شده و توصیه‌های رهبر انقلاب بویژه در زمینه‌های اشتغال، کوتاه شدن زمان پروژه‌ها، کاهش تورم، مبارزه با قاچاق کالا، حرکت به سوی خودکفایی، رفع فقر، توزیع عادلانه ثروت، قطع وابستگی به نفت و نیز شاخص‌های دیگری که در «چشم‌انداز بیست ساله نظام» توسط رهبر انقلاب ترسیم شده‌اند، می‌تواند قوه مجریه را در حوزه اقتصادی به یکی از کارآمدترین دولت‌ها تبدیل کند.

فصل سوم، دولت و فرهنگ: از نظرگاه مقام معظم رهبری، رکن مهم توسعه پایدار در فرهنگ اسلامی، تعمیق معنویت و ارزش‌های اخلاقی و اسلامی است. بدون تحقق این مهم، حتی دستیابی به شاخص‌های بالای رشد در زمینه‌های مختلف، نمی‌تواند منجر به تحقق عدالت اجتماعی که یکی از اهداف اساسی نظام اسلامی است، گردد. اساساً یکی از وجوه تمایز انقلاب اسلامی ایران با سایر انقلاب‌های بزرگ دنیا، بنای این بنیان رفیع بر پایه ایدئولوژی، معنویت و خدامحوری است. بر این اساس، طبق اصل سوم قانون اساسی، وظیفه قوه مجریه در نظام جمهوری اسلامی، علاوه بر سایر وظایف تعریف شده دولت‌ها «ایجاد محیط مساعد برای رشد فضائل اخلاقی بر اساس ایمان و تقوا و مبارزه با کلیه مظاهر فساد و تباهی»^۱ است.

در مقدمه این قانون نیز به این نکته چنین اشاره شده: «قوه مجریه به دلیل اهمیت ویژه‌ای که در رابطه با اجرای احکام و مقررات اسلامی به منظور رسیدن به روابط و مناسبات عادلانه حاکم بر جامعه دارد و همچنین ضرورتی که این مسئله حیاتی در زمینه‌سازی وصول به هدف نهایی حیات خواهد داشت، بایستی راهگشای ایجاد جامعه اسلامی باشد».

از این رو مسئولان نظام، بویژه مسئولان اجرایی باید از یک سو خود پایبند به احکام و اخلاق اسلامی باشند و با رعایت تقوا و ارتباط با خدا و محاسبه نفس، از لحاظ ایمانی به سمت الگو شدن

۱. قانون اساسی جمهوری اسلامی، اصل سوم.

پیش‌روند و نمونه انسان متدین، انقلابی، مسلط بر نفس و عامل برای خدا باشند و از دیگر سو توجه به معنویات و گسترش آن در جامعه و حفظ اسلامیت نظام را از وظایف اساسی خویش دانسته و تمام تلاش خود را برای حفظ و اعتلای آن به کار بندند. همان‌گونه که رهبری معظم انقلاب در موارد متعدد خطاب به دولت اسلامی، این مهم را گوشزد نموده‌اند. مجموعه این رهنمودها و هشدارها در فصل دولت و فرهنگ قابل دسترسی است.

فصل چهارم، دولت و سیاست خارجی: این فصل اختصاص دارد به بیان اصول روابط بین‌الملل و سیاست خارجی در نظام جمهوری اسلامی ایران و تأکید بر دیپلماسی و مذاکره فعال با رعایت خطوط قرمز و ذکر وظایف دولت در زمینه سیاست خارجی و دستگاه دیپلماسی کشور. بر اساس عرف موجود دنیا، اداره هر کشور به دو بخش داخلی و خارجی تقسیم می‌گردد که اداره بخش خارج از کشور، وظیفه وزارت امور خارجه و بخش داخل کشور، وظیفه سایر دستگاه‌ها و وزارتخانه‌ها است و این به روشنی بیان‌کننده اهمیت سیاست خارجی و دستگاه دیپلماسی کشور است که رهبر انقلاب بارها اهمیت و تأثیرگذاری آن را در سرنوشت انقلاب یادآور شده‌اند.

تعامل و روابط میان کشورها در دنیای کنونی که عمده‌تأ بر اساس دیپلماسی و معادلات پیچیده سیاسی شکل می‌گیرد و با توجه به وجود دشمنان فراوان که علیه نظام اسلامی از هیچ ترفندی فروگذار نمی‌کنند، کاری بس دشوار و پیچیده است و به تعبیر مقام معظم رهبری حتی از دیپلماسی دوران جنگ سخت‌تر، ظریف‌تر و ابتکارطلب‌تر است. اگر بخواهیم اصول سیاست خارجی را که بر پایه عزت، حکمت و مصلحت استوار است، بر اوضاع پیچیده امروز در دنیا و وضع خودمان تطبیق دهیم، بی‌شک فراست، ابتکار عمل، پرکاری، دقت و پایداری شدید به اصول و آرمان‌ها جزو وظایف عمومی مسئولان دیپلماسی کشور است.

فصل پنجم، دولت و نهضت خدمت‌رسانی: این فصل را به یکی از اصلی‌ترین دغدغه‌های مقام معظم رهبری یعنی خدمت‌گزاری مسئولان به مردم اختصاص داده‌ایم.

رهبر معظم انقلاب همچون بنیان‌گذار انقلاب اسلامی، توده مردم را ولی نعمت مسئولان و فلسفه وجود آنها در نظام اسلامی را خدمت به ایشان معرفی می‌کنند. ایشان بزرگ‌ترین مبارزه با دشمنان نظام و در رأس آنها آمریکا را خدمت‌رسانی به مردم و حفظ شأن و کرامت آنها دانسته و مسئولان را به مسابقه و رقابت برای گره‌گشایی از مشکلات مردم و خدمت بیشتر به آنان فرا می‌خوانند.

حضرت آیه‌الله خامنه‌ای، اطلاع‌رسانی صحیح و شفاف راجع به خدمات صورت گرفته از سوی

دولت را به عنوان یکی از وظایف دولت اسلامی معرفی می نمایند؛ چرا که این مسئله موجب نشاط و ازدیاد امید مردم به نظام می شود. در عین حال، وعده ها و کارهایی که قرار است در آینده انجام بگیرد، نباید عمده گردیده و روی آن تبلیغات شود. مسئولان باید صادقانه، صریح و شفاف، پیشرفت ها، موانع و مشکلات را به اطلاع افکار عمومی برسانند و کارهای انجام شده را با زبان ساده برای مردم تبیین نمایند.

فصل ششم، دولت و اصلاحات : این فصل به بیانات مقام معظم رهبری در خصوص یکی از مهم ترین مباحث روز کشور پس از دوم خرداد ۱۳۷۶ اختصاص یافته است. اهمیت مطالب این فصل آن گاه روشن می گردد که بدانیم شعار اصلاحات پس از دوم خرداد ۷۶ توسط عناصر افراطی برخی از جریانات انحرافی به شکل هدفمند مطرح و با اهداف عمدتاً سیاسی برجسته سازی شده بود و در صورت کامیابی طراحان آن، برآیندی جز فروپاشی نظام مقدس جمهوری اسلامی نداشت. از این رو، مقام معظم رهبری با ورود به موقع و آگاهانه خویش به این مبحث بسیار مهم، ضمن تأکید بر ضرورت تداوم اصلاحات اسلامی در تمامی مراتب نظام، به طرح آمریکا برای فروپاشی نظام جمهوری اسلامی که بازسازی شده طرح فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی بود، اشاره کرده و ارتباط آن با شعار اصلاحات در ایران از سوی عناصر افراطی و حمایت دشمنان از آن را قرینه ای برای پیاده کردن آن طرح ارزیابی کردند.

ضرورت تعریف اصلاحات و هدایت آن از سوی مرکزی مقتدر و سالم، لزوم آغاز اصلاحات از دولت جمهوری اسلامی به عنوان حسن مطلع، مرزبندی اصلاحات اسلامی و اصلاحات آمریکایی و معرفی مؤلفه های هر یک و نیز نمایاندن محورهای اصلی اصلاحات و ده ها مسئله دیگر، از مباحثی است که در این فصل به آنها اشاره شده است.

فصل هفتم، دولت و جوانان : در فصل هفتم به بیانات رهبری معظم انقلاب در خصوص یکی از جدی ترین وظایف قوه مجریه یعنی مسئله جوانان پرداخته شده است. در نگاه رهبر معظم انقلاب، نیروی جوان ما بزرگترین نعمتی است که خداوند به این کشور عنایت کرده است و هم از این روست که همواره از کارگزاران نظام اسلامی می خواهند تا در پاسداشت این نعمت بزرگ الهی به جای تملق گویی، اسطوره سازی و استفاده ابراری از جوانان، برای آنها برنامه ریزی جامع و اصولی نموده و با هدایت امور آنها در بستری صحیح، مانع به هدر رفتن این سرمایه عظیم شوند.

ایشان جهت گیری فکری، روحی و فرهنگی جوانان و همچنین مسئله اشتغال آنان را بسیار حایز

اهمیت می‌دانند. توجه دولتمردان نظام اسلامی به رهنمودهای راهگشای مقام معظم رهبری در این فصل، به جای برخورد شعاری و ابزاری، می‌تواند مهم‌ترین چالش فعلی نظام را به فرصتی برای رشد و توسعه و بالندگی آن تبدیل نماید.

فصل هشتم، دولت و دانش: از مهم‌ترین محورهای مورد تأکید و توصیه مقام معظم رهبری در شانزده سال گذشته، توسعه علمی و فریه‌سازی مراکز تحقیقاتی و پژوهشی کشور است. این نکته از این جهت مورد تأکید دائم رهبری بوده و هست که رکن اساسی توسعه و پیشرفت یک نظام را توسعه علمی و گسترش حوزه‌های تحقیق تشکیل می‌دهد.

امروز این مهم در همه کشورهای توسعه یافته از اولویت نخست برخوردار است و سهم و رقم قابل توجهی از بودجه سالانه این کشورها را به خود اختصاص می‌دهد. در حالی که در کشور ما توسعه علمی و گسترش بخش‌های پژوهشی، مورد بی‌مهری و غفلت برنامه‌ریزان و بخش‌های تقنینی و اجرایی قرار گرفته‌اند و همین امر موجب رکود علمی و ظهور خمودگی و افسردگی در محیط‌های تحقیقاتی و نیز ناکارآمدی بخش‌های دیگر نظام گردیده است.

طرح ایده جنبش نرم‌افزاری و تولید علم از سوی رهبری نظام و تأکید ایشان برای تقویت بخش‌های پژوهشی و نیز اتصال بخش‌های صنعتی کشور به مراکز پژوهشی و دانشگاهی، گامی بلند و مؤثر برای خروج از این وضعیت اسفبار خواهد بود.

در این فصل، علاوه بر مطالب فوق، به مسائلی همچون توجه به مراکز نخبگان علمی، رشد فضائل اخلاقی و معارف دینی و گسترش معنویت در محیط‌های دانشگاهی و نیز حفظ کرامت و بهبودی وضعیت معیشتی استادان و معلمان پرداخته شده است.

فصل نهم، دولت و آسیب‌های درونی: آسیب‌شناسی وظایف دولت، شناساندن بایدها و نبایدها و تحلیل موانع پیشرفت‌های مادی و معنوی کشور، از عمده‌ترین نکاتی است که در این فصل مورد توجه قرار گرفته است. در این فصل همچنین با دیدگاه رهبری نظام در خصوص آسیب‌ها و تهدیدهایی همچون سوء استفاده از مسئولیت، اشرافی‌گری، پرداختن به مسائل حاشیه‌ای، ضعف بینش دینی، ناهماهنگی و بی‌انضباطی در بخش‌های دولتی آشنا می‌شوید.

فصل دهم، دولت و منشور کارآمدی: دولت کارآمد چگونه دولتی است و کارگزاران آن چه ویژگی‌هایی باید داشته باشند؟ مباحث مندرج در فصل دهم، در واقع پاسخی است کامل به این پرسش اساسی که با توجه به مجموع بیانات رهبری معظم انقلاب تنظیم گردیده‌اند. مهم‌ترین این ویژگی‌ها که

در این فصل مورد مطالعه قرار خواهد گرفت، عبارتند از تقوا، شجاعت، خودآگاهی، اعتماد به نفس، امانت‌داری، مسئولیت‌پذیری و... ویژگی‌های مدیریتی نظیر گزینش صحیح همکاران، نظارت و مراقبت، سؤال و پی‌گیری، قانون‌گرایی و...

به یقین، رعایت مجموعه این اصول و ویژگی‌ها از سوی رئیس جمهور، وزرا، معاونین و مدیران دولتی، می‌تواند تأثیر ویژه‌ای در کارآمدسازی دولت‌های آینده داشته باشد.

انقلاب اسلامی در طول سال‌های گذشته، همواره با فراز و نشیب‌هایی روبرو بوده که هر یک از آنها تجربه‌ای گران‌سنگ را به ارمغان آورده است. تجربه‌هایی که نه به آسانی، بلکه با پرداخت هزینه‌های بسیار سنگین به دست آمده. قطعاً از جمله مهم‌ترین مقاطع تاریخی ایران اسلامی، سال‌های پس از رحلت حضرت امام خمینی ره، یعنی دوران سکنداری کشتی انقلاب توسط حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای و روی کار آمدن دولت سازندگی و دولت اصلاحات است. مدیران قوه مجریه در این دوران، هر یک موفقیت‌هایی را کسب کردند - که قطعاً قابل تمجید است - ولی ناکامی‌هایی نیز به ارمغان آوردند. دولت سازندگی اما با تمرکز بر توسعه اقتصادی، مقوله فرهنگ را به فراموشی سپرد. در تحقق توسعه اقتصادی نیز سر بر دامن مدل‌هایی نهاد که سوگمندان عدالت اجتماعی را به مسلخ برد و دردمندان‌تر از آن این که اجرای این سیاست‌ها را مدیرانی برعهده گرفتند که مشی‌مدیریتی آنان فاصله بین مردم و مسئولان را بیشتر کرد. با پایان کار دولت سازندگی و میدن برخی در شیپور اصلاحات، دولتی با شعارهای اصلاح طلبانه قوه مجریه را در دست گرفت. در این دوره اما توسعه اقتصادی جای خود را به توسعه سیاسی داد و همان روزنه اندک عدالت اجتماعی نیز مسدود و پنجره‌های سیاست فرهنگی چنان باز شد که عده‌ای در داخل کشور با پشتیبانی تمام‌عیار بیگانگان آن سوی مرزها، تمام تلاش خود را برای سلب تنها تکیه‌گاه نظری و ساختاری مردم‌سالاری دینی از جامعه، یعنی دین‌زدایی از عرصه اداره اجتماع و سیاست به کار بستند. این دوران بسیار سخت نیز گذشت، هر چند هزینه‌ای بود که دین‌مداران این کشور برای کسب تجربه‌ای بسیار بزرگ پرداختند. در طول این سال‌ها اما رهبر معظم انقلاب کوشید تا با رهنمودهای خود که بخشی از آن انعکاس عمومی یافت و در این کتاب گردهم آمده، هر یک از این مدیران اجرایی را در جاده «دولت اسلامی» قرار دهد و از خروج آنها از این مسیر جلوگیری کند.

«مشور دولت اسلامی» در واقع روایت دل‌وایی‌ها و دغدغه‌های دلسوزانه و نیز بازتاب اندیشه‌های ناب و متعالی و سند‌گویای آینده‌نگری و فرجام‌شناسی رهبر فرهیخته و فرزانه انقلاب اسلامی در حوزه‌های گوناگون است. تردیدی نیست که الهام گرفتن کارگزاران از این منبع غنی و سرشار از حکم و مواعظی که به عطر کتاب و سنت و سیره معصومان، دل‌انگیزتر گردیده و به آن تأثیر و نورانی‌تی خاص بخشیده است، می‌تواند چشم‌انداز نظام را در یک افق نه چندان دور دست تماشایی‌تر و دل‌پذیرتر سازد.

به یقین، وظیفه پیروان ولایت است که با بررسی و تحلیل صحیح، این تجربه‌ها را برای نسل‌های آینده ماندگار نمایند، چرا که به فرموده حضرت امام خمینی علیه السلام «درست آنچه امروز برای ما روشن و واضح است، برای نسل‌های آینده مبهم می‌باشد و تاریخ روشن‌گر نسل‌های آینده است و امروز قلم‌های مسموم در صدد تحریف واقعیات هستند، باید نویسندگان امین این قلم‌ها را بشکنند».

دفتر جریان‌شناسی تاریخ معاصر که به همت جمعی از طلاب و روحانیون حوزه علمیه قم در راستای دفاع از ارزش‌های انقلاب اسلامی و ولایت فقیه، یادگار جاودانه حضرت امام از سال ۱۳۷۹ بنیان نهاده شده، با هدف تحقق این هشدار حضرت امام با تولید آثاری مکتوب در عرصه جنگ فرهنگی در تلاش است تا با ثبت این مقطع از تاریخ انقلاب، ودیعه‌ای را در حافظه تاریخ به امانت نهد. بدین منظور تاکنون هفده مجموعه تدوین و منتشر شده که به دلیل پرداخت جامع و مستند به موضوعات مورد نیاز روز، با استقبال فرهیختگان و مجامع مختلف مواجه شده و اکثر مجلدات آن به چاپ‌های متعدد رسیده است.

و اکنون «مشور دولت اسلامی» که در دستان گرم شماست، هیجدهمین دفتر از این مجموعه است. این دفتر می‌کوشد تا با کاویدن در مواضع مقام معظم رهبری در خصوص قوه مجریه در ۱۶ سال گذشته، انتظارات ایشان از دولت را بازخوانی کند.

در پایان این مقدمه، بیان چند نکته ضروری است:

۱. مأخذ مندرجات این کتاب، نرم‌افزار «حدیث ولایت» محصول دفتر تنظیم و نشر آثار مقام معظم رهبری است که از سال ۱۳۶۸ تا نیمه سال ۱۳۸۲ را در برمی‌گیرد. در این جا لازم است از همکاری و مساعدت این دفتر در تهیه این مجموعه و بازبینی نهایی آن تشکر و قدردانی کنیم.

۲. سخنان مقام معظم رهبری در هر بخش، بر اساس تاریخ چیده شده است تا علاوه بر رعایت منطقی چینش مباحث، سیر تاریخی مواضع و انتظارات ایشان نیز نشان داده شود.
 ۳. مقام معظم رهبری در خصوص هر یک از موضوعات این کتاب، سخنان بسیاری بیان داشته‌اند که در این مجموعه، فقط مواردی که دولت مورد خطاب ایشان بوده، گرد آمده است.
 ۴. تدوین و تنظیم این کتاب با تلاش و همکاری خالصانه جمعی از عزیزان ما در دفتر جریان‌شناسی تاریخ معاصر میسر گردید. از این رو شایسته است از همه همکارانی که به نوعی ما را در تنظیم این مجموعه ارزشمند یاری رسانده‌اند، بویژه آقایان میثم موسی‌پور و محمدتقی کرامتی که در گزینش سخنان مقام معظم رهبری و تدوین و تنظیم نهایی آن زحمات فراوانی را متحمل شدند، تقدیر و سپاسگزاری کنیم و توفیق این عزیزان را در خدمت به انقلاب اسلامی از خداوند منان خواستار باشیم. همچنین از آقای حسین حبیبی که زحمت حروفچینی کتاب را بر عهده داشتند، متشکریم.
 ۵. امیدواریم این اثر نیز همچون دیگر مجموعه‌های دفتر جریان‌شناسی تاریخ معاصر با استقبال گرم شما روبرو شود، هر چند ما با انتشار هر اثر، خود را در آغاز یک راه نیمه‌پیموده می‌دانیم و نیازمند همفکری و یاری فرهیختگان و صاحب نظران هستیم. با این نگاه از هم‌اکنون چشم‌انتظار نقطه نظرات مؤثر خوانندگان عزیز در تکمیل این کتاب نهشته‌ایم.
- به امید آن که «منشور دولت اسلامی» - که با هدف ترویج ارزش‌های دینی و انقلابی سامان یافته - مورد استقبال دوست‌داران نظام و پیروان اسلام ناب قرار گیرد و مورد رضایت خداوند متعال و حضرت بقیه‌الله الاعظم (عج) و نیز نائب بر حق آن بزرگوار، مقام معظم رهبری قرار گرفته و منشاء برکاتی برای نظام جمهوری اسلامی باشد، ان شاء الله.

دفتر جریان‌شناسی تاریخ معاصر

۲۹ فروردین ۱۳۸۴ (۹ ربیع الاول ۱۴۲۶)

سالروز به امامت رسیدن صاحب دولت جهان اسلام

فرایند تحقق نظام اسلامی از دیدگاه رهبری^۱

ملت ایران هنوز در نیمه راه است و هنوز تحقق اهداف بزرگ و حقیقیش به نحوی که مورد علاقه او و منطبق بر اصول اسلامی باشد، تلاش بیشتری می‌طلبد.^۲

فرایند تحقق نظام اسلامی، همین طور قدم به قدم به نتایج نهایی خود نزدیک می‌شود.^۳

فرایند، یک فرایند طولانی و البته دشواری است که انسان به طور نسبی به آن اهداف نزدیک می‌شود، اما تحقق آن خیلی طولانی است.^۴

مرحله اول؛ ایجاد انقلاب اسلامی

قدم اول که پر هیجان‌تر و پر سر و صدا تر از همه است، ایجاد انقلاب اسلامی است؛ کار آسانی نبود، لیکن این آسان‌ترین بود.^۵

این انقلاب، اولین سخنش این بود که دوران حاکمیت ارزش‌های معنوی آغاز شده است.^۶

۱. این قسمت از کتاب، برگرفته از سخنان مقام معظم رهبری است که معظم‌له در چند جلسه با مسئولان و کارگزاران نظام مطرح کرده‌اند. لازم به یادآوری است، این بحث، از کتاب «گام بلند، به سوی نظام اسلامی» تهیه شده توسط مرکز تحقیقات اسوه اقتباس گردیده است.

۲. ۱ آذر ۶۸.

۳. ۱۲ آذر ۸۰.

۴. همان.

۵. همان.

۶. ۱۷ بهمن ۶۹.

یک تحول بنیادین بر اساس یک سلسله ارزش‌ها.^۱ این نهضت مردمی و انقلاب بی‌نظیری که در منتهای مبارزات پانزده ساله آن پدید آمد، همه به خاطر اسلامی بود. این ملت بزرگ و امام بزرگوارش، سعادت را در پیروی حقیقی از اسلام دانستند و حاکمیت اسلام را وسیله نجات از سلطه شیطان‌ها و طاغوت‌ها و ستمگران دیدند و رضای خدا را در پیگیری از حاکمیت اسلام جست و جو کردند.^۲

انقلاب بزرگ ما، خصوصیات مخصوص به خود داشت. این خصوصیات که بارها هم در تحلیل‌های ملت ما و آشنایان با انقلاب تکرار شده، اولین بار در یک انقلاب مشاهده می‌شد؛ تکیه به اسلام، هدف‌گیری ایجاد حکومت اسلامی، تجدید نظر در مفاهیم سیاسی عالم مثل آزادی و استقلال و عدالت اجتماعی و چیزهای دیگر و حرکت به سمت دنیا و جامعه‌ای که بر پایه ارزش‌های اسلامی بنا شده باشد.^۳ مردم می‌دانستند چه می‌خواهند، مردم دنبال ارزش‌ها بودند. ارزش‌ها که می‌گوییم، یعنی دین، ایمان، استقلال سیاسی، استقلال اقتصادی، استقلال فرهنگی، آزادی فکر، رواج اخلاق فاضله، حکومت مردمی، حکومت صالح، انسان‌های برخوردار از دین و تقوا در رأس کارها. ابزار تحقق این خواسته‌ها چه بود؟ روح ایمان و جهاد و فداکاری و ایثار همین مردم مؤمن.^۴

مرحله دوم؛ تأسیس نظام اسلامی

قدم بعدی، ترتب نظام اسلامی بر انقلاب اسلامی است، یعنی ایجاد نظام اسلامی؛ یعنی (این‌که) هندسه عمومی جامعه، اسلامی بشود که این هم شد؛^۵ منشور اصلی جمهوری اسلامی که (همان) قانون اساسی مرقی و جامع ما است.^۶ (پدید آمدن قانون اساسی، میثاق امت با انقلاب است.^۷ قانون اساسی ستون فقرات نظام است. در حقیقت، مرکز اصلی سلسله

۱. ۲۳ اردیبهشت ۷۹.

۲. ۱ خرداد ۶۹.

۳. ۱۴ خرداد ۶۹.

۴. ۲۳ اردیبهشت ۷۹.

۵. ۱۲ آذر ۸۰.

۶. ۳ اسفند ۷۷.

۷. ۸ مرداد ۶۸.

اعصاب نظام است؛ معیار و ضابطه است.^۱

قانون اساسی، تبلور ارزش‌های اسلامی است (که) منطبق بر احکام اسلام است.^۲ امروز مردم این کشور، قانون اساسی را به عنوان یک اصل مهم، بلکه مهم‌ترین اصل پذیرفته‌اند^۳ (از این رو) قانون اساسی، اساس کار ما است.^۴

مرحله سوم؛ ایجاد دولت اسلامی

قدم بعدی که اینها دشوارتر است، ایجاد دولت اسلامی است. دولت نه به معنای هیئت وزیران، یعنی مجموعه کارگزاران حکومت، یعنی من و شما. این مشکل‌تر از مراحل قبلی است.^۵ تشکیل دولت اسلامی به معنای حقیقی، تشکیل منش و روش دولتمردان به گونه اسلامی (است).^۶

مرحله چهارم؛ ایجاد کشور اسلامی

بعد از این مرحله، مرحله تآلو و تشعشع نظام اسلامی است، یعنی مرحله ایجاد کشور اسلامی. اگر این مرحله به وجود آمد، آن گاه برای مسلمان‌های عالم، الگو و اسوه می‌شویم «لتکونوا شهداء علی الناس». اگر توانستیم این مرحله را به سلامت طی کنیم، آن‌گاه مرحله بعدی، ایجاد دنیای اسلام است. ببینید فرآیند تحقق نظام اسلامی، همین‌طور قدم به قدم به نتایج نهایی خود نزدیک می‌شود. نمی‌شود توقع داشت که (مسئولان) خود را اصلاح نکنند، اما دنیا را اصلاح کرده باشند یا کشور، اسلامی شود.^۷

اگر دولت به معنای واقعی کلمه اسلامی شد، آن وقت کشور به معنای واقعی کلمه اسلامی خواهد شد؛ عدالت مستقر خواهد شد؛ تبعیض از بین خواهد رفت؛ فقر به تدریج ریشه‌کن

۱. ۱۴ بهمن ۷۴.

۲. ۲۶ فروردین ۷۹.

۳. ۱۴ بهمن ۷۴.

۴. ۲ شهریور ۷۶.

۵. ۲۱ آذر ۸۰.

۶. ۲۱ آذر ۷۹.

۷. ۲۱ آذر ۸۰.

می‌شود؛ عزّت حقیقی برای آن مردم به وجود می‌آید؛ جایگاهش در روابط بین‌الملل ارتقا پیدا می‌کند. این می‌شود کشور اسلامی.^۱

(تشکیل کشور اسلامی) هنوز یک هدف متوسط، یا در واقع یکی از مراحل راه طی شده است. مرحله بعد آن است که مردمی که در این نظام به آسودگی، بی‌دغدغه و با برخورداری از عدل زندگی می‌کنند، برای تخلق به اخلاق حسنه، فرصت و شوق پیدا کنند. بعد از تشکیل حکومت این هدف است.^۲

مرحله پنجم؛ ایجاد دنیای اسلام

از این مرحله که عبور کنیم، بعدش دنیای اسلامی است. از کشور اسلامی می‌شود دنیای اسلام درست کرد، الگو که درست شد، نظایرش در دنیا به وجود می‌آید.^۳

امت اسلامی - آن‌چنان که پیامبر مکرم اسلام ﷺ و تعالیم قرآن، طراح و برنامه‌ریز آن بوده‌اند - مجموعه‌ای از انسان‌ها هستند که از علم، اخلاق، حکمت، روابط صحیح و اجتماع برخوردار از عدالت بهره‌مند و نتیجه همه اینها رسیدن انسان به اوج تکاملی است که استعداد آن را خداوند در او قرار داده است.^۴

۱. ۲۱ آذر ۷۹.

۲. ۱۹ آذر ۷۹.

۳. ۲۱ آذر ۷۹.

۴. ۲۳ شهریور ۸۳.